

[Kofod-Svendsen]

forhandlingsposition kun er baseret på viljen til at forhandle, men man i realiteten ikke har noget at handle med. Her kan det også være nyttigt at have i erindring, hvad Sovjeteksperten George F. Kennan engang sagde om sine erfaringer med russerne: »Det er formålsløst at forsøge at overbevise dem med argumenter. De kan påvirkes af situationer, ikke af ord.«

Jeg har grund til at tro, at der med opstillingen af de første NATO-raketter netop er tilvejebragt en sådan situation, som George F. Kennan talte om. Det er beklageligt, at det har været nødvendigt, men alt tyder desværre på, at der skal mere håndfaste ting til end ord for at påvirke Sovjetunionen.

Det fremgår af et omfattende interview med den amerikanske chefforhandler, Paul Nitze, i Weekendavisen den 23. december 1983, at en lang række mere teknisk betonedede spørgsmål er afklaret i løbet af forhandlingerne, at det skulle være muligt at nå frem til en aftale om en mellemløsning, som indebærer en reduktion af antallet af INF-våben på begge sider og resulterer i en rimelig balance eller jævnbyrdighed for disse våbensystemer, og at en sådan aftale kan berede vejen for den ideelle aftale på INF-området, nulløsningen, og dermed tilvejebringe forudsætningerne for fortsatte våbenkontrolforanstaltninger på det nukleare område. Det, der ifølge Nitze mangler, er den politiske vilje hos Sovjetlederne til at opgive det urimelige krav om monopol og dermed bestræbelserne på hegemoni i Europa.

Her er Nitze dog ifølge interviewet i Weekendavisen forholdsvis fortrøstningsfuld, idet han finder, at russerne nok vil revidere deres holdning, hvis og når de indser, at det er i deres interesse at gøre det. De sagde også i 1979, at de ikke agtede at forhandle om SS-20 raketterne. Der er trods alt tale om bevægelighed på den sovjetiske side.

Det er alt i alt vor opfattelse, at Sovjetunionen trods alt har en egeninteresse i at nå til en forhandlingsløsning, og at der er rimelige udsigter til, at en sådan forhandlingsløsning kan opnås. Den første forudsætning for, at vi kan få genoptaget Genèveforhandlingerne, er altså, at Sovjetunionen opgiver sin forhåndsbetingelse. Og der kan også knyttes et håb om genoptagelse af disse forhandlinger til den omstændighed, at MVFR-forhandlingerne i Wien nu er kommet i gang, og at Stock-

holmkonferencen ligeledes har fået en rimelig god start.

Lad mig endelig om disse spørgsmål sige, at vi ganske vist finder INF-spørgsmålet vitalt for sikkerheden i Europa, men at vi også finder det yderst påkrævet at forstærke debatten i NATO om, hvorledes vi kan reducere alliancens nuværende afhængighed af atomvåben, især de taktiske. Et vigtigt skridt i denne retning er NATO-beslutningerne om fjernelse af 2.400 taktiske kernevåben fra Europa, men vi ser gerne, at NATO snarest påbegynder en proces, som i løbet af overskuelig tid vil muliggøre en strategi, som har to hovedelementer: ikke tidlig brug af taktiske kernevåben og i det hele taget en reduceret rolle for disse våben i NATOs strategi.

Dette nødvendiggør en øget indsats på det konventionelle område, hvilket vi håber vil afspejle sig i de kommende års forsvarsordninger både herhjemme og i de øvrige europæiske NATO-lande. Hvis vi virkelig mener noget med ønsket om en kraftig reduktion af antallet af kernevåben, må vi også være indstillet på at betale prisen for det gennem et konventionelt forsvar. Vi kan, som situationen er i vor del af verden, ikke sige nej til begge dele.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg hørte hr. Kofod-Svendsen sige, at da Sovjetunionen var dem, der afbrød forhandlingerne, måtte det også være fra dem, initiativet til en genoptagelse skulle komme.

Hr. Kofod-Svendsen virkede jo ganske orienteret og læser interviews osv., så han kan ikke være ubekendt med, at Sovjetunionen længe forinden havde meddelt, at hvis man begyndte at udstationere disse raketter i Vesteuropa, ville forhandlingerne blive afbrudt. Det var der mange der ikke ville tro på. Jeg husker bl.a., at udenrigsministeren ikke rigtig ville tro på det. O.k., i sidste øjeblik, da han havde besøgt Gromyko, troede han på det, men i lang tid fik vi at vide, at det skulle vi ikke tage alvorligt. Så blev raketterne faktisk udstationeret ensidigt fra NATOs side, og så gik forhandlingerne i stå. Det var til at forudse.

Det var denne ensidige udstationering fra NATOs side, endda midt i et forhandlingsforløb, som førte til sprængningen af for-